

TRGOVSKI LIS

Časopis za trgovino, industrijo in obrtništvo

Licejska knjižnica

Ljubljana

Šredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letn 90 D, mesečno 15 D; za inozemstvo ...

... leta 90 D, za četrt leta ... — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 7. maja 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 53.

Zborovanja Trgovske in obrtniške zbornice.

Predzborovanja.

V ponedeljek, torek in sredo so se vršila važna zborovanja naše Trgovske in obrtniške zbornice. V ponedeljek popoldne je zboroval finančni odsek. Razpravljal je o načrtu zakona o neposrednih davkih in o obrtniških kreditih. Tudi je imel ta dan sejo odbor za ureditev vprašanja reorganizacije Urada za pospeševanje obrti. V torek predpoldne so zborovali obrtni, trgovski in industrijski odsek, a popoldne je bila seja združenih odsekov. V odsekih, kakor tudi v seji združenih odsekov se je razpravljalo o važnih tekočih gospodarskih vprašanjih. V sredo se je pa vršila plenarna seja.

Otvoritev plenarne seje.

Zbornični predsednik gosp. Ivan Knez je ugotovil sklepčnost in otvoril sejo. V svojem pozdravnem govoru je uvodoma čestital navzočemu načelniku ministrstva trgovine in industrije g. dr. Rudolfu Marnu k njegovi petdesetletnici. Časopisje je o njegovem velezaslužnem delovanju — je poudarjal predsednik g. Knez — poročalo podrobno in na častnem večeru, ki mu ga je priredilo trgovsko društvo »Merkur«, za katero je gosp. jubilar dolgo vrsto let deloval na odličan način, so mnogi govorniki v zastopstvu številnih trgovskih in obrtnih organizacij z iskreno hvaležnostjo ocenili njegovo delo in poudarjali njegove velike zasluge. Iskrenim čestitkam, da bi mu bilo dano še mnogo let v čvrstem zdravju, je sledilo dolgočrajno ploskanje zbornice. Nato je predsednik čestital zborničnemu podpredsedniku g. Ivanu Ogrinu, ki je te dni tudi praznoval svojo 50. letnico. V čestitki je predsednik poudarjal, da je jubilar od leta 1912 član zbornice in od leta 1918 njen podpredsednik, ki se je kot tak marljivo udeleževal zborničnega dela. Zlasti na obrtnem polju je bilo neumorno njegovo delo, iniciativno in poln zanimanja pa je bil tudi na drugih toriščih zborničnega delokroga. Čestitke g. predsednika so izzvale živahno pritrjevanje cele zbornice.

Nato se je predsednik spominjal nedavno umrlega zborničnega svetnika g. Ivana Rakovca, ki je posvečal svoje krepke moči zbornici od leta 1902, tedaj celih 23 let. Zbornica bo v njem pogrešala odličnega, iniciativnega in izredno delavnega sodelavca. Ob koncu govora je zbornica zaklicala trikratni: »Slava!»

Nato je preds. g. I. Knez prečital

Predsedstveno poročilo

o delovanju zbornice izza zadnje plenarne seje.

Poročilo, ki nam nudi najlepšo bilanco iniciativnega in intenzivnega dela te naše institucije, je obenem tudi lepa slika o našem gospodarskem položaju. Poročilo bomo priobčili na drugem mestu dobesedno, s čemer bomo brez dvoma ustregli vsem našim bralcem.

Razširjeni predsedstveni odbor.

Po sklepu, storjenem v seji združenih odsekov, se je imenovalo iz obrtniškega odseka g. Jakoba Zadravca, iz trgovskega odseka g. Lovra Petovarja in iz industrijskega odseka g. Ivana Rebeka kot člana predsedstvenega odbora.

Zbornični I. tajnik g. dr. V. Murnik je poročal o rekurzu pokojninskega zavoda za nameščence proti zbornični dokladi, ki se je predpisala njegovemu oddelku za prostovoljno višje zavarovanje, nego je normirano v zakonu. Poročevalec je na podlagi §§ 7. in 21. zborničnega zakona ter člena 271. trgovskega zakona podrobno utemeljil upravičenost predpisa ter predlagal, da se rekurz zavrne, kar je zbornica sprejela brez debate.

Poročilo računskih preglednikov.

Zbornični član gosp. V. Rohrmann poroča v imenu računskih pregledovalcev o računskih zaključkih zbornice za leto 1924.

Premoženje večjih zakladov ob koncu leta 1924 je znašalo dinarjev:

pri zborničnem zakladu	2.599.911,55
pri pokojninskem zakl.	349.239,65
pri zakladu za višjo trgovsko šolo	85.003,—
pri zakladu za volitve	88.392,57
pri stavbnem skladu	676.390,46
pri zakladu za izdajanje učnih knjig	26.000,—

Na podlagi izvršene revizije in skontracije predlagajo pregledovalci, da se računski zaključki zbornice in njenih fondov za leto 1924 odobre in naj se predloži ministrstvu trgovine in industrije, I. zborničnemu tajniku g. dr. V. Murniku kot računodajalcu pa da absolutorij. Soglasno sprejeto. Nato je zbornični svetnik g. Ivan Jelačin ml. v obširnem poročilu utemeljeval svoj predlog, da se da

brezobrestno posojilo ljubljanski borzi.

Zbornica je sklenila, da se dovoli borzi brezobrestno posojilo v iznosu 120.000 Din.

Prezidava zbornice.

O prezidavi zbornice je poročal podpredsednik g. Ivan Ogrin, ki je ob koncu svojega poročila predlagal, da se pooblasti predsedstvo, da v okviru aproksimativno predloženega stavbnega načrta in proračuna (2 milijona 200.000 Din) izpelje prezidavo zborničnega poslopja. Delo naj se izpelje potom konkurenčnih ponudb nekaterih tvrdk. — Za prezidavo je dve tretjini kredita že pripravljena.

Za pospeševanje obrti.

Zbornični tajnik gosp. dr. Ivan Pless je nato poročal o reorganizaciji urada za pospeševanje obrti. V daljšem referatu je utemeljil živo potrebo tehničnega in gospodarskega pospeševanja obrtnikov. V težkem konkurenčnem boju, ki ga bide danes naše obrtništvo napram inozemskim fabrikatom in ki obeta s sklenitvijo trgovsko-političnih pogodb z našimi sosedji, postati še ostrejši, bo moglo naše obrtništvo uspevati samo z visoko kvalificiranim delom in pri najekonomičnejšem izrabljanju sirovin. To se pa more doseči samo s sistematično organiziranim obrtnim pospeševanjem. G. referent je podal nato načrt programa, ki ga bi moral osvojiti in prevzeti reorganizirani urad. Uspešno bo mogel slediti ta urad visokim svojim nalogam, samo ako bo v najtesnejši zvezi s korporacijo, kjer se koncentrira vse naše gospodarsko delovanje, z našo Trgovsko in obrtniško zbornico. V imenu odbora, ki je

določen za ureditev tega vprašanja, je referent stavil predlog, da se odbor pooblasti, da podvzame pri ministrstvu trgovine in industrije vse potrebne korake za naslonitev tega urada na Trgovsko in obrtniško zbornico pod pogojem, da ministristvo zagotovi zbornici vsaj za pet let subvencijo v najmanj isti izmeri, kakor jo uživa ta urad že sedaj, odnosno, ki bo v bodoče določena za obrtno-pospeševalne akcije v drugih pokrajinah.

K načrtu zakona o neposrednih davkih.

Poročilo o načrtu zakona o neposrednih davkih je podal zborn. konzulent Žagar, ki je uvodoma poudaril temeljna načela za izenačenje neposrednih davkov, kakor jih navaja predloženi načrt. V nadaljnjih izvajanjih je zastopal stališče zborn. finančnega odseka, da je za izenačenje davčnih bremen potrebno predvsem ustvariti pogoje za enakomerno izvajanje davčnih zakonov. Ti pogoji za enkrat brez dvoma še niso dani. Hkratu z izenačenjem davčnih bremen je pa potrebna tudi ureditev samoupravnih financ. Potrebščine samouprave od leta do leta rastejo in z njimi se dvigajo tudi doklade na direktne davke ter le prepogosto v izdatni meri presegajo svojo osnovo. V nadaljnem je podal poročevalec stališče odseka glede posameznih davčnih vrst. Glede zemljiškega davka in glede davka na podjetja in obrti zahteva odsek kontingentiranje. Glede zadnjega davka stavi odsek alternativen predlog, da se davčna stopa, ako ostane pri obdačitvi po čistih dohodkih, preuredi v progresivno davčno lestvico. Proti davku na rente odsek ni imel resnih pomislekov, zahteva pa, da se tudi za ta davek določi davčni minimum, ki bo najmanj tako visok, kakor za dohodnino. Davčni minimum za dohodnino naj se ne določi v zakonu samem, ampak naj se do takrat, ko se gospodarske razmere popolnoma stabilizirajo, določa od leta do leta s finančnim zakonom, ker je le na ta način dana možnost, da bo ustrezal vsakokratnim dejanskim potrebam. Na dohodnino se ne smejo pobrati nobene avtonomne doklade, ampak naj služi ta davek edino državnim potrebam. Glede davka na podjetja, ki javno polagajo račune, in davka na tantijeme se je odsek povsem prilagodil zahtevam, katere je v imenu ostalih gospodarskih korporacij in organizacij stavila Centrala industrijskih korporacij v Beogradu. Končno je poročevalec poročal še o izpreminjevalnih predlogih glede formalnega postopka za odmero davkov. Zbornica je po predlogu poročevalca v polnem obsegu pritrčila vsem izpreminjevalnim predlogom finančnega odseka.

Izčrpano poročilo o načrtu zakona

o gospodarskem svetu

je podal zbornični tajnik g. Ivan Mohorič.

Obširno poročilo o tem vprašanju, ki je izzvalo živahno debato, katere so se udeležili gg. Drag. Hribar, Ivan Jelačin ml., Josip Lenarčič, Ivan Ogrin, Čuček in dr. Fran Windischer, priobčimo v eni prihodnjih številki.

Sledila je nato

tajna seja,

v kateri je g. dr. V. Murnik poročal, da je bil tajnik g. I. Mohorič imenovan za pomočnika ministra za šume in rudnike, ter o sklepu, da se da gosp. Mohoriču šestmesečni dopust. Zbornični predsednik je nato v imenu zbornice čestital g. Mohoriču, povdarjajoč, da je njegovo imenovanje zbornici v veliko čast.

Ko se je seja zopet proglasila za javno, je tajnik g. Mohorič k predsedstvenemu poročilu omenjal, da je propagandistično delovanje zbornice smotreno, tiho brez vsake kričeče reklame. Zbornica je zbirala material za razne inozemske tvrdke, ki izdajajo adresarje, strokovne revije; dajala jim je obširne informacije o našem gospodarstvu in je za to njeno delo že dobila iz Londona, Newyorka, Pariza, Barcelone, Berlina in drugih krajev zelo laskave pohvale. Ugotavlja to dejstvo, ker se je z neke strani očitalo zbornici, češ, da ni v pogledu propagande v inozemstvu zadostno izpolnila svoje naloge.

O ureditvi vprašanja praznikov.

glede česar je ministristvo za socialno politiko pozvalo zbornico, da poda svojo izjavo, je poročal zbornični tajnik g. dr. Ivan Pless, ki je pojasnil najprej določila, ki jih vsebujejo v tem vprašanju naši, tako državni, kakor tudi cerkveni zakoni. Navedel je nato obširno izčrpane podatke o stanju tega vprašanja v raznih drugih državah. Na podlagi njegovega referata se je v plenumu sklenilo, da se naj predlaga ministrstvu za socialno politiko, da se ima v obrti in trgovini praznovati sledeče dni: Novo leto, Sv. Trije kralji (6. januar), Velikonočni ponedeljek, Binkoštni ponedeljek, Sv. Jožef (19. marca), Vnebohod (premakljiv), Rešnjje Telo (premakljiv), Sv. Peter in Pavel (29. junija), Vnebovzetje (15. avgust), Vsi sveti (1. november), Praznik ujedinjenja (1. december), Brezmadežno spočetje (8. december), Božič (25. decembra), Štefanovo (26. decembra).

O nečedni tekmi

je referiral zbornični pristav g. dr. J. Pretnar, ki je povdarjal, da se je nečedna tekma radi vedno večje ponudbe tako razpasla in da so obstoječi zakoniti naredbeni predpisi tako kazuistični, da je v svrhu zaščite realne trgovine kakor tudi odjemalcev neobhodno potrebno, da dobimo poseben zakon za pobijanje nečedne tekme, kakor ga imajo že druge države. Zbornica je sprejela predlog, da se ukrenejo na merodajnem mestu koraki, da ministristvo trgovine in industrije nemudoma izdela osnutek zakona proti nečedni tekmi ter ga da v izjavo pristojnim gospodarskim korporacijam, predvsem trgovskim in obrtniškim zbornicam.

Samostojni predlogi svetnikov.

Zbornični svetnik g. Jakob Zadravec je stavil 1. predlog, da se izposluje revizija postopanja pri likvidaciji državnih računov; 2. glede telefonske zveze z Avstrijo; 3. predlog, da se uvede zaščitna carina na tujezemske mlevske izdelke; 4. predlog proti povišanju davčnih bremen; 5. glede obdačevanja službenih prejemkov privatnih nameščencev; 6. glede namestitve strokovnjaka pri obrtno-pospeševalnem uradu za vodstvo torbarskega tečaja.

Samostojne predloge je stavil tudi g. Eng. Franchetti in sicer: 1. glede zavarovanja za onemoglost, starost in

smrt; 2. glede reforme zakona o zavarovanju delavcev; 3. da ostane strokovno šolstvo še nadalje v rokah trgovskega in industrijskega resorta; 4. glede uvrstitve strokovnega učiteljstva na tehnični srednji šoli v II. kategorijo.

Svetnik g. K. Elsbacher je stavil obširno utemeljeni predlog glede preklica odredbe ministrstva financ o ukinitvi carinarnice v Celju. Zbornica naj brzojavno in pismenim putem najno posreduje, da se predmetna uredba takoj preklicuje in se pri carinarnici v Celju vzpostavi dosedanje nemoteno poslovanje. Predlog je toplo podpiral g. Ivan Jelačin ml. —

Nadalje je staval g. Elsbacher še predlog o prisilni poravnavi izven stečaja.

Na to je g. Ivan Rebek staval dobro utemeljen predlog glede državnih dobav, ki je v svojem predlogu zahteval, da se imajo vse državne potrebščine kriti edino iz domačih obrtnih in industrijskih podjetij, ne oziraje se na cene istih, ako so izdelki kvalitativno enakovredni inozemskim. Uprave so pa upravičene zahtevati od ponudnikov podrobne kalkulacije. Carine prosti uvoz za državne dobave se pa naj ukine.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je zbornični predsednik g. Ivan Knez zaključil sejo.

Predsedstveno poročilo.

(Podal predsednik g. Ivan Knez na plenarni seji Trgovske in obrtniške zbornice dne 5. t. m.)

Trgovsko-politične zadeve.

Izmed meddržavnih konferenc je v zadnjem četrtletju omeniti predvsem finančno konferenco meseca januarja v Parizu, na kateri se je razpravljalo o izvedbi Dawesovega načrta in se je reparacijska kvota za našo kraljevino določila ponovno s 5%. Dobave iz prejšnjih reparacijskih naročil so povečini že izvršene, tudi reparacijska vozna parka bivše monarhije je v glavnem že zaključena. Konference nasledstvenih držav v Rimu in pozneje na Dunaju, na katerih se je razpravljalo o načelih razdelitve predvojnih skupnih dolgov bivše monarhije, niso dosedaj prinesle nikakega zaključnega rezultata, temveč se bodo sredi maja nadaljevale v Pragi.

Pogajanja s kraljevino Italijo za rešitev likvidacijskih vprašanj, ki so se poprej vršila v Benetkah, so se nadaljevala v Firenci. Dosedaj še niso uspela do definitivnega zaključka o predvidenem programu. Do konca januarja so bile sklenjene konvencije o ureditvi reškega pristanišča, o ureditvi železniškega prometa med našo državo in Reko, o razdelitvi arhivov bivše avstro-ogrske monarhije med nasledstvene države ter za naše gospodarske kroge zelo važna konvencija o ureditvi privatnih dolgov in terjatev, ki se glasijo na stare avstro-ogrske krone. Nadaljne konvencije se nanašajo na upravo podmorskih kablov ter podrobno ureditev službe v bazenu Thaon de Revel.

Radi novih predlogov, ki jih je stavila v teku februarja italijanska delegacija našim zastopnikom, je sklicalo ministrstvo zunanjih zadev dne 11. marca 1925 v Beogradu konferenco gospodarskih krogov o vprašanju ustanovitve mešanega denarnega zavoda za pomorsko trgovino. Zbornica je stavila na konferenci sami svoje predloge, poslala je pa poleg tega ministru dr. Rybaču spomenico, v kateri izvaja, da je italijansko denarno institucijo, na kateri bi bil udeležen tudi jugoslovanski kapital, iz čisto komercialnih ozirov sicer pozdraviti, vendar pa jo je, ker bi bila važen faktor za penetracijo italijanskega kapitala v Jugoslavijo in bi ogrožala neodvisnost celokupne naše trgovine, odločno odkloniti. Zeleti bi bilo, da se ustanovi na Reki za pospeševanje naše uvozne in izvozne trgovine čisto jugoslovanski denarni zavod.

Poleg tega so se nadaljevala v zadnjem četrtletju tudi pogajanja za ureditev likvidacijskih vprašanj in gospodarskih odnošajev z Madžarsko. Med dosedaj sklenjenimi konvencijami je najvažnejša železniško-tarifna konvencija, ki omogočuje 30% tarifni popust na tranzitne pošiljke na proga preko naše kraljevine za Madžarsko in obratno na Madžarskem za pošiljke v našo kraljevino. Žalibog pride ta ugodnost v prvi vrsti vzhodnim pokrajinam naše kraljevine v prid, dočim pomeni za Slovenijo zbog znižanja tarif za madžarske tranzitne pošiljke samo otežitev našega konkurenčnega položaja na jugu.

Z Avstrijsko republiko se bodo v decembru prekinjena pogajanja za trgovsko pogodbo nadaljevala šele v maju. V Avstriji je stopila s 1. januar-

jem nova carinska tarifa v veljavo, ki je kombinirana s povišanim prometnim davkom znatno otežila izvoz naših poljedelskih in živinorejskih produktov na avstrijska tržišča, dočim je pri nas ostala stara tarifa v veljavi, ki je omogočila radi porasta vrednosti dinarja potenciran uvoz avstrijskih farikatov na škodo domače produkcije.

Tudi do trgovskih pogajanj z drugimi državami v tej dobi ni prišlo. V zakonodajnem oziru v zadnjem četrtletju ni beležiti zbog volitev in priprav za novo skupščino nikakih izprememb.

Finančne in davčne razmere.

Šele dvanajstinski zakon vsebuje več za naše gospodarske razmere odločilno važnih določb. Predvsem je tu omeniti pričetek izvajanja komorskega prireza, ki je bil uzakonjen že z zakonom o ustroju vojske in mornarice leta 1923, kakor tudi 100% povišanje invalidskega davka. Ko je zbornica zaznala za nameravano povišanje davkov, je v imenu gospodarskih organizacij brzojavno opozorila odločilne faktorje na pretežno obremenitev Slovenije po hišnem davku, dohodnini in posebni pridobnini. V brzojavki je poudarila, da potrebujemo radi velike brezposelnosti in krize industrije omilitve davkov ter da bi vsako novo breme moralo izzvati kritične posledice.

V ostalem se je zbornica v zadnjem četrtletju bavila podrobno s proučevanjem dalekosežnega projekta zakona o izenačenju davkov in je izvedla o tem po strokovnih organizacijah obširno anketo ter izdelala konkretne predloge za izpremembo načrta zakona, o čemer bo podano v današnji seji še posebno poročilo.

Za finančni zakon 1925/26 je zbornica podala obširne predloge glede reforme invalidskega davka, davka na poslovni promet, hišno-najemnega davka, izrednih državnih pribitkov, dohodnini ter zakona o taksah in pristojbinah, potem glede točarskih taks, prodaje denaturiranega špirta in naposled glede taksne dolžnosti trgovske korespondence.

Med ostalimi davčnimi akcijami je omeniti zbornično spomenico glede obdavčenja službenih prejemkov zasebnih nameščenecv, v kateri je zbornica predlagala, da se revidirajo tozadevni predpisi in določili davčni minimum v taki višini, kakršna velja za službene prejemke pri dohodnini.

Zbornica je še nadalje udeležila ankete glede reform obdavčenja podjetij, ki so zavezana javnemu polaganju računov, ki se je vršila dne 26. januarja v Beogradu. Na tej anketi je bil sprejet predlog, da se sedanje previsoko obdavčenje teh podjetij zniža. Toda za sedaj se je dosegla le olajšava, da se poleg izrednega državnega pribitka tudi vsi v vojni in po vojni dobi uveljavljeni državni pribitki priznajo kot režijske postavke.

Prometne zadeve.

V železniško-prometnem oziru je važno, da so bili s 1. januarjem skrajšani dodatni dobavni roki ter da je s 1. marcem stopila za promet med postajami v območju ljubljanske železniške direkcije in Sušakom za dobo

4 mesecev 30% znižana tarifa v veljavo, katere veljavnost pa je omejena do 30. junija t. l. S tem popustom sicer še ni uravnoteženo konkurenčno razmerje med Trstom, Reko in Sušakom za promet s Slovenijo, vendar je ta odredba znatno prispevala k povečanju prometa preko Sušaka, posebno z Dolenjsko.

Vprašanje uvedbe nelomljenega računanja vozarine preko prog bivše južne železnice še ni rešeno v celoti, marveč le z izjemami za beočinski cement in za prevoz premoga.

Tudi ni še stopila v veljavo kljub mnogim urgencam že lani odobrena 20% znižana tarifa za izvoz lesa preko prog bivše južne železnice. Pretekli teden je pričela v Benetkah konferenca za sestavo jugoslovansko-italijanske jadranske tarife, ki ima že v teku meseca maja stopiti v veljavo. Zbornica je zbog vedno bolj kritičnega položaja v obratu naše industrije posvečala ureditvi tarifnih vprašanj posebno pažnjo in naslovila na odločilna mesta vrsto spomenic, med njimi posebno glede tarife za izvoz lesa, dalje glede uvedbe tarifnih olajšav za našo mlinsko industrijo, ki pri sedanjih razmerah absolutno ne more vzdržati konkurence z inozemskimi in z vojvodinskimi mlini in glede znižanja tarif na lokalnih železnicah. Pretekli teden je bil tudi po dolgotrajnih pogajanjih sklenjen sporazum o direktnem železniškem prometu z Rumunijo in Poljsko, kakor je trgovska zbornica že lani predlagala. Otvoritev direktnega prometa z Rumunijo je za naš eksport važnega pomena in bi bilo želeto, da bi se tudi trgovska pogodba s to državo sklenila čim prej. Za sestavo novega voznega reda je zbornica podala obširne predloge, ki so bili deloma tudi vpoštevani. Na zbornični predlog je bila v marcem razširjena veljavnost mednarodne bernske konvencije na vse lokalne železnice v Sloveniji, tako da je zopet omogočena direktna oddaja pošiljav z mednarodnimi tovornimi listi.

(Dalje sledi.)

Milanski velesejm.

(Poročilo podpredsednika Trgovske in obrtniške zbornice g. Ivana Ogrina v seji združenih odsekov.)

Naša država žal še nima trgovske pogodbe niti z eno državo.

Zato so vse naše gospodarske prilike zelo prizadete. Sosebno se to hujše občuti, da nimamo trgovskih dogovorov niti z našimi sosedi. Kar se trgovskih stikov tiče, smo najbolj navezani na naši dve sosedni državi in sicer na Italijo in Nemško Avstrijo. To velja predvsem za nas Slovence in deloma tudi za Hrvate.

Trgovski odnošaji s posameznimi državami so čestokrat odvisni tudi od političnih prilik med dotičnimi vladi. Tu se sosebno opaža pri razmerju do naše sosede Italije.

Kakor znano, so Italijani okupirali precej ozemlja, kjer živi nad tretjino milijona naših soplemenjakov, kar gotovo ne rodi dobrega razpoloženja med nami, predvsem če opazujemo kako se tem našim ljudem tam slabo godi. V sedanjem položaju je pač Italija jača sila in to je posledica, da že sedmo leto ne pride od političnih kakor tudi gospodarskih ureditev med nami.

In danes je res vprašanje, če je bilo vredno dveh največjih žrtev, podpis rapalske pogodbe z Italijo in pritrditev, sedanji način rešitve reškega vprašanja, kjer sta oba ta dva najjača aduta rešenja celega sporazuma z Italijo.

Gotovo je, da gredo večkrat trgovski vidiki tudi preko političnih, da sta si dva soseda tako navezana eden na drugega pri trgovanju, da se kljub neurejenih, političnih in trgovsko pogodbenih odnošajih dobijo medsebojni stiki. In to ravno vidimo v precejšnji meri pri našem dosedanem razmerju z Italijo. Eden od drugega smo odvisni. Naloga dobre gospodarske politike je to proučevati in v svoj prid izkoristiti.

Nedvomno teži Italija za tem, da čim tesneje naveže zaledje Trsta glede prekmorske trgovine.

Blagostanje Italije je v tem, da postaja čim bolj pomorska trgovska velisila, saj je to dano že po njeni geografski legi, kakor tudi po njeni veliki obljudenosti.

Zato je njena druga naloga, dati tem ljudem kruha, ali v inozemstvu, kjer je pa to vedno zvezano z težkočami, pa domače gospodarstvo preurediti, da dobe ljudje doma delo.

Za preureditev domačega gospodarstva delujejo Italijani:

a) industrializacija sosebno onih delov dežele, kjer so dane ugodne prilike za to,

b) pritegniti agrarno produktivnost,

c) pritegniti ali dvigniti promet tujcev.

Glede industrije Italijani niso ravno na najvišji stopnji. Zato jim manjka poleg večje splošne pripravnosti predvsem še surovin, kakor les, železo, volna, premog itd.

Industrija je razvita v Zgornji Italiji ter tvori Milan glavni center vsega gospodarskega, kakor trgovsko - industrijskega pokreta.

V okolišju mesta Milan so vse večje in pomembnejše italijanske industrije in tvori ta okoliš tja do Bergama in proti Tirolski ter manjka tej industriji premoga, so počeli z elektrifikacijo cele Zgornje Italije. Od švicarske meje ob Komskih jezerih tja do Turina proti zahodu in doli do Trsta in Benetk se vidijo električni vodi ter zalagajo vse količkej pomembne obrtne in industrijske obrate z električno silo. To je silno velik razmah Italije na polju industrializacije. To, da so pri pomembnejših industrijah udeleženi Nemci, gotovo še pospešuje napredek.

Italija tudi agrarno ni tako na slabem, kot bi si kdo mislil, da bi vse kupovala. Italijansko ljudstvo zelo skromno živi. To, da Italija tudi precej uvaža živež, je le posledica velike obljudenosti.

Na razstavi ali sejmu je poseben agrarni oddelek, kjer se je videlo kako veliko važnost se v novjšem času polaga na zboljšanje in plodovitost zemlje. Tu je zastopana živinoreja, konjereja, mlekarstvo, svinjereja, kokošjereja. Pa ne samo to, vidi se tudi, kako ogromne produkcije umetnega gnojila vseh vrst se v Italiji izdelava in koliko se ga tudi konzumira. Tudi mlekarstvo in sirarstvo je zelo na višku.

Kar se tiče o prometu tujcev, je gotovo, da ima Italija vse ugodne prilike, saj so stare zanimivosti in umetnosti kar nakupičene. Italija pa ima tudi krasna in ogromna letovišča, ki nudijo tujcem vse udobnosti. To panogo Italijani zadnji čas zelo podpirajo z olajšavami n. pr. pri vizumu, po železnicah in parobrodih. Dalje z velikimi reklamami v tujini, pa tudi s tem, da življenske cene niso ravno pretirane. Milanski sejem, ki je prava ilustracija tega, kar sem sedaj navedel, je zelo obsežen, in je, kakor se vidi, zrastle iz početka par let. Iz lesenih lop in barak postaja palogama velikan z velikimi zidanimi in stabilnimi paviljoni, vse pa gotovo še par let ne bo dodelano.

Skoro vse provincije Italije imajo že svoje stabilne in večje paviljone, istako tudi posamezne stroke industrije, trgovine in obrti. Te si grade skupne paviljone.

Tudi posamezne države imajo svoje paviljone, tako Nemčija, Francija, Švica, Češka, celo Rusija itd.

Naša država ima le mali leseni paviljon, katerega so nam dali v najem. Da organizacija in udeležba te naše izložbe ni bila v redu, mi menda ni treba še posebej povedati. Pripeljalo se je nekaj šele teden dni po otvoritvi z Lyonskega sejma. Slovenci smo bili zelo malo zastopani. Kakor sem jaz presodil položaj, bi morali biti ravno mi Slovenci v prvi vrsti zastopani, saj so naši trgovski stiki posebno z Zgornjo Italijo zelo živahni.

Zato smo že tam govorili z našim generalnim konzulom, dalje z g. dr. Todorovičem, sekijskim šefom zunanjih trgovine in z drugimi interesi, da bi se za prihodnje leto napravil manjši lastni paviljon, da zamoremo primerno in častno biti na sejmu zasto-

pani. Prav bi bilo, da bi vzeli mi Slovenci to iniciativo in izpeljavo v roke. Imamo naše stavbene umetnike, ki bi gradivo, n. pr. les bi se dobil od požrtvovalnih naših lesnih tvrdk, z nekaj stotisoč vladne podpore to dobro izpeljali. Prostor nam je obljubljen za pet let brezplačno.

Prepričan sem, da bodo nekateri sejni še dolgo obstojali. In eden teh je prav gotovo oni v Milanu, ki je pravzaprav vzrastel iz industrijskih tel.

Razstava dekorativne umetnosti.

Pariz, dne 1. maja 1925.

Priprave za mednarodno razstavo moderne dekorativne umetnosti in industrije se završujejo. Z vsjo intenzivnostjo se dokončujejo in aranžirajo reprezentativni paviljoni posameznih držav. Na Cours la Reine, Quai d'Osay ob Seni in na Esplanade des Invalides je nastalo celo mesto veličastnih zgradb, tako različnih v zunanji, kot notranji arhitekturi. Kajti sledi se tu principu, da že zunanje lice zgradb naj nosi individualen tip posameznega naroda ter kaže stopnjo v razvoju modernega umetnega dekora. Velike razlike v zunanji arhitekturi razstave tvorijo sicer živahno pestrost, kljub temu pa ne rušijo celotne harmonije. Vse diha mlado, sveže življenje in živahno korespondira med seboj.

Jugoslovanski paviljon zavzema mesto na šetališču Cours la Reine, pred vhodom v levi trakt Gran paleja. Na zapadni strani je sosedni paviljon Španije, na vzhodni Rusije. Na drugi strani šetališča, ob Seni, so paviljoni Švice, Grške, Danske in Turčije, ob mostu Aleksandra pa paviljoni Italije in Anglije. Kakor na desni, je tudi na levi strani mesta, med Petit palejem in Seno grupacija paviljonov raznih narodov, od katerih naj omenim v prvi vrsti belgijskega, čehoslovaškega in avstrijskega.

Monumentalni most Aleksandra III. veže desni breg Sena s Quai d'Osay, kjer so istotako na obeh straneh razvrščeni paviljoni raznih držav, ter Invalidsko Esplanado. Obsežne komplekse je tu zavzela Francija in narodi njenih kolonij ter Japonska, Kina in Indija.

V grandiozno obsežnem Grand paleju so se odmerili prostori raznim državam za določene skupine razstavnih predmetov, kot interijerji, umetnost gledališke dekoracije in opreme, za šolstvo, keramiko itd. Jugoslovanski del obstoji iz prostrane dvorane v pritličju, na desni vestibula, ter nekoliko manjše dvorane v prvem nadstropju. Palača je prostorna dovolj, da se v njej namesti tretjina razstave.

Oficielno se je razstava otvorila dne 28. aprila po predsedniku republike v prisotnosti članov vlade, poslanikov, komisarjev udeleženih držav in drugih funkcionarjev, korporacij ter poštvenega občinstva. Otvoritev se je torej oficielno izvršila, kljub temu, da ureditev razstave še ni dokončana, da še stavbe paviljonov, priprave v Grand Paleju in v Galeriji Invalidov, kot seveda aranžma sploh nikjer ni završen. Otvoritev je bila le formalna, slede tozadevnemu francoskemu zakonu, ki je bil sprejet pred letom in v katerem je ta termin absolutno določen.

Takoj isti dan so se prostori izložbe za javnost zopet zaprli.

Splošna otvoritev razstave je določena sedaj na dan 15. maja.

Naš jugoslovanski paviljon je zunanje dokončan in se v notranjosti izvršuje, dekorira s freskami in rezbarijami. Nato se prične celotni aranžma.

Dasi je bila za priprave naše udeležbe na tej svetovni izložbi tako bore kratka doba, smemo po vsem, kot se vidi že sedaj, pričakovati, da bo naša ekspedicijska ekipa napravila dobre vtise in dosegla povoljen uspeh.

Ta razstava pa naj nam prinese največji uspeh v tem, da nas spodbudi v intenzivno organizacijo dela na polju modernega našega umetnega dekora, ker mladi smo in vzeti moramo

za zgled narode razvitih tradicij. Potem bo prišel čas, ko bomo samozavestnim izrazom stopili v vrste narodov velikih kultur. Fr. Tratnik.

Promet.

Tarifska objava. Kakor je že pred časom sporočal naš list, je dovolilo Ministarstvo saobračaja 30% popusta od železniških tarif v prometu od postaje Sušak do vseh postaj v območju Direkcije Ljubljana in obratno pod pogojem, da je računana vozarina preko Bubnjarc-Karlovac ali obratno. Da se našim trgovskim krogom omogoči kalkulacija takih transportov, sta izdala tarifna strokovnjaka Josip in Drago Podbregar tarifske tablice za ta promet, v katerih je vsebovana tudi klasifikacija najvažnejših predmetov, kateri pridejo v tem prometu v poštev. Tarifa je jako priročno izdelana, in bo našim trgovskim krogom gotovo dobro došla. Zato priporočamo nabavo tega jako praktičnega tarifskega pripomočka vsem interesentom najtopleje. Tarifa stane 50 Din in se dobi pri g. Josipu Podbregarju, Spodnja Šiška, Celovška cesta 34/I. Naroči se tudi lahko pisмено. Razven tega se dobi tam tudi tranzitna železniška karta Srednje Evrope (z vsemi prehodnimi postajami iz ene države v drugo) za ceno 15 Din, katera je jako praktična in priporočamo nabavo iste vsem našim trgovcem.

Bodočnost motorne ladje. Tonaža motornih ladij je narasla od 234.000 ton leta 1914 na 2.000.000 ton leta 1924. V svetovnem trgovskem brodogovju imajo motorne ladje še majhno vlogo, njih dva milijona pomenita pri 64 milijonih komaj dobre 3 odstotke. A dejstvo, da je bilo 31. marca 1925 v svetovnih ladjedelnih delu 1.021.631 ton motornih ladij in 1.357.279 ton parnikov, nam kaže pot ladjedelstva v bodočnosti. Saj pomenijo te motorne tone že 75% parnih. Tovarna ladja sedanosti mora izpolniti dva glavna pogoja: izplačati se mora in obrat mora biti varen. Iz gradbe motornih ladij vidimo, da sta ta dva pogoja v polni meri izpolnjena. Seveda parni stroj in parna turbina, davno preskušena, ne bosta izginila od danes na jutri; za nekatere vrste ladij, posebno za ladje dolge in naporne vožnje, bo parna turbina pač zmeraj ostala. A Dieseljev motor se je začel vrtati že v potniško plovbo; dokaz temu je gradba dveh velikih potniških motornih ladij »Monte Sarmiento« in »Monte Olivaria«, 14.000 brutoton, na račun Hamburške — južnoameriške družbe. 31. marca letos je imela Anglija največ motornih ladij v delu, za 358.000 ton, takoj za njo je prišla Nemčija s 324.000 tonami. Zdi se, da bo Nemčija v tehniškem in kvalitativnem oziru kmalu prva, zlasti njeno specialno podjetje Deutsche Werft A. G. Hamburg. O tem priča rastoče število naročil iz inozemstva, med njimi v prvi vrsti največja dosedanja motorna ladja »Svealand«, 24.000 ton, na račun Norveške. Torej si je tudi glede prostornine motorna ladja postavila dalekosežne meje. Izginili so zadnji predsodki proti nji, večji nabavni stroški se odtehtajo po večji izplačljivosti. Kakor vse kaže, bo motorna ladja postala tovarna ladja bližnje bodočnosti.

Industrija.

Turbinske lokomotive pri pogonu železnic. — Za pogon železnic uporabljamo danes predvsem parne lokomotive z batom. Lahko rečemo, da so ravno te danes na višku svoje konstrukcijske popolnosti. Da to višino bolje razumemo, si pred očujmo le oni prvotni tip lokomotive, ki ga je ustvaril pred 180 leti oni genialni Anglež George Stephenson. V zunanji temeljni liniji in obliki ni dosti razlike, k večjemu moremo opaziti nekoliko smotrenejši profil, ki bolj odgovarja namenu lokomotive in se ozira na novejša raziskovanja o premaganju upora zraka. Glede konstrukcije in tehniške izpopolnitve pa imamo naravnost ogromne napredke. Teža je postala 40krat večja, kurilna ploskev 50krat in efekt 200krat. Kljub tej izpopolnitvi so skušali tehnički

na razne načine zboljšati kapaciteto parne lokomotive, posebno v zadnjem času, ko so pričele razne forme električne lokomotive, bencin in bencol, Diesel-lokomotive ostro in nevarno konkurencu parnemu stroju. — Preosnova od nasičene pare k pregreti pari (Heissdampf) je bil prvi napredek na tej poti. Pare so na potu od kotla do bata po ceveh segrevali s kurilnimi plini, ki so odhajali izpod kotla v dimnik. Ta sistem je danes pri vseh večjih lokomotivah, s tem je nastopila nova doba v gradbi parnih lokomotiv. Uporaba pare na konjsko silo v 1 uri se je znatno znižala in s tem tudi ekonomična stran obrata dvignila. — Druga stopnja je bila kondenzacija in z njo zvezano znižanje končnega pritiska. S kondenzacijo pare, t. j. s preosnovanjem pare v vodo se pridobi pri isti uporabi gorilnega materiala precejšnja množina dela. Para, ki sicer izpuhti v zrak, se pri kondenzatorskih lokomotivah zopet dovaja v kotel v obliki vode. — Vendar pa so bile na tem polju precejšnje težkoče. Pri običajnih parnih strojih z batom je bila vpeljava kondenzatorja skoro neizvedljiva. Velika uporaba prostora in predpisani profil so ovirale vpeljavo te novosti. Pač pa so bili ugodni predpogoji in obsežne skušnje na tem polju v prilog parni turbini. In tako je bila pred nedavnim časom konstruirana prva turbinska lokomotiva. Ugodne ekonomske lastnosti so pripomogle, da je parna turbina pri stalnih, nepremičnih napravah v teku zadnjih let zelo izpodrinila parni stroj. Pri parni turbini ne deluje para sama na semintja premikačo se bat, ampak na vrteče se lopate turbine. — Prihrana kuriva najbolj ekonomične parne lokomotive brez kondenzacije napram turbinski lokomotivi znaša do 35%. Ker se kondenzirana para v obliki vode zopet uporabi, je dana možnost, da se uporaba sveže vode reducira na minimum. Seveda so malenkostne izgube vsled izhlapevanja, ki pa ne stoji v nikakem razmerju do uporabe sveže vode pri navadnih parnih lokomotivah. Ker je pri turbinski lokomotivi dana možnost, da pri vsakem položaju turbine potegne brez sunka, je to dejstvo velika prednost napram parni lokomotivi z batom. — Do sedaj imamo štiri razne tipe turbinskih lokomotiv: švicarska (Zvelly), švedska (Ljungström), angleška (Ramsay) in nemška (Krupp). — Kakor že omenjeno, omogoča turbinska lokomotiva s pomočjo kondenzatorja zopetno uporabo pare. Para ne izpuhti skozi dimnik, ampak v tender, v katerem se nahaja kondenzacijska naprava. Za hlajenje služi poseben ventilator, ki ga žene mala parna turbina. Gonilna turbina in zobčasto kolesje, ki reducira obrate turbine, se nahaja na sprednjem delu lokomotive same. Po obliki se bistveno turbinska lokomotiva ne razlikuje od drugih, seveda je marsikaka posameznost izpremenjena. — Veliko vlogo pri nabavi turbinske lokomotive igra visoka nabavna cena. Turbolokomotiva z 2000 indic. HP stane nekako 820.000 mark = 4.800.000 Din, napram 175.000 mark = 2.625.000 Din enakomerni navadni lokomotivi. Vendar pa se ta večja vsota v obratu po 3 in pol letih že izplača in amortizira in po nadaljnjih 9 letih obrata znaša prihranek že 546.000 mark = 8.190.000 Din, brez ozira na prihranek izdatkov čiščenja kotla, ki skoro odpade, ker se vsled kondenzacije dovaja voda skoro kot čisti destilat in ostane kotel čist vseh apnenih ostankov. Lahko računamo s tem, da je turbolokomotivi usojena velika bodočnost, zlasti za kraje, ki trpe na pomanjkanju vode in za dolge in velike proge brez postaj. Turbinska lokomotiva ima danes od vseh lokomotiv pri brzini 85 km na uro najugodnejšo specifično porabo pare. Do danes še ne moremo smatrati te rezultate kot končne. — Vsekakor bi bila zanimivo vedeti podatke glede premagovanja velikih višin in ovinkov, kar bi posebno zanimalo naše strokovnjake in alpske dežele sploh.

Iz naših organizacij.

Trgovsko društvo »Mercur« za Slovenijo v Ljubljani opozarja ponovno svoje članstvo na ogled tovarne v Jaršah in nato izlet v Lukovico, ki se vrši v nedeljo 10. maja 1925. Odhod ob 7.55 zjutraj iz glavnega kolodvora. Prijave do četrtka zvečer. Opozarjamo, da so za povratek iz Lukovice do Domžal za vse udeležence naročeni vozovi. — Odbor.

Razno.

Odhod zborničnega tajnika g. Ivana Mohoriča na svoje novo službeno mesto. V sredo popoldne se je odpeljal v Beograd, da prevzame mesto pomočnika ministra za šume in rudnike tajnik naše zbornice g. Ivan Mohorič. Na kolodvoru se je ob odhodu zbralo mnogo občinstva, ki se je od njega poslavljalo. Med drugimi smo opazili poleg zborničnega predsednika g. Ivana Knoza in načelnika zborničnega obrtnega odseka g. E. Franchettija, še g. dr. Frana Windischerja in stanovske tovariše g. Mohoriča, ministra n. r. dr. Kramerja, direktorja drž. žel. g. dr. Borkota, oblastnega carinskega inspektorja g. Rupla, inspektorja gg. Gregorka in Negovetiča, načelnika Ribnikarja in številno drugih prijateljev. G. Mohoriču, zvestemu sodruidniku »Trgovskega lista«, želimo na njegovi novi poti obilo sreče!

Čehoslovaška na Ljubljanskem velesojmu. Čehoslovaška republika ima na našem velesojmu svoj lastni, lično zgrajeni paviljon, ki pa prilikom vsakoletnih velesojmskih prireditev ni bil baš najbolj zaseden. Za letošnji velesojm pa se pripravljajo obiskovalcem prijetno presenečenje: Celi paviljon zasede namreč Svaz čehoslovenskega dila v Pragi in so tozadevni dogovori že zaključeni. Svaz, ki uživa v Čehoslovaški velik ugled, razstavi tudi v večjem obsegu na pariški umetnostni dekorativni razstavi in baje se bo del te razstave premestil na velesojm v Ljubljano. Čehoslovaška umetnostna obrt je zelo razvita in razstava bo poleg svoje izredne zanimivosti gotovo marsikomu v vspodbudo, da se i naša dvigne in vzcvete. Z veseljem in hvaležnostjo bomo sprejeli brate Čehove v našo sredo, velesojmu pa čestitamo na tej pridobitvi. — Poleg tega se name-rava sejma v večjem obsegu udeležiti tudi češka industrija, zlasti v porcelanski in steklarski stroki. Baje bodo zelo lepo in obsežno reprezentirane tudi velike tvornice Skoda.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne firme: Brata Šumer in drug, trgovina z mešanim blagom, Celje; »Danica«, družba z o. z. za razpečevanje mineralnooljnih in kemikalnih izdelkov, Ljubljana. — Izbrisala se je nastopna firma: Majhenič, Koser in Prossnitz, Ljubljana.

Konkurzni oklie. Razglasitev konkurza o imovini Ivana Katza v Slovenski Bistrici. Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču dne 9. maja 1925 ob devetih. Oglasitveni rok do dne 13. junija 1925. Ugotovitveni rok pri imenovanem sodišču 27. junija 1925 ob devetih. Razglasitev konkurza o zapuščini Venselina Stareta, trgovca v Ljubljani. Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču v sobi št. 140, dne 8. maja 1925, dalje o imovini Marije Pristernikove, trgovke v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 13. Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču v sobi št. 83, dne 13. maja 1925 ob devetih. Oglasitveni rok do dne 15. junija 1925 in o imovini Franca Pavlina, mesarja in gostilničarja v Škofjih rižah št. 14, sodni okraj Radeče Dolenjsko. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Radečah dne 19. maja 1925 ob devetih. Oglasitveni rok do dne 4. junija 1925 pri sodišču v Radečah.

Zaloge premoga na zemlji. Čas, ko se je tvoril premog, je tako daleč nazaj v zgodovini zemlje, da ga z našimi mislimi pač ne moremo pojmiti. Ni pa daleč nazaj čas, ko je človek začel vporabljati premog kot kurivo. Oglje je gorelo že pračloveku, rjavi premog pa prvi omeni grški filozof in naravoslovec Theophrastus okoli leta 290 pred Kristusom. Črni premog so začeli uporabljati šele v srednjem veku. Leta 1113 beremo, da so ga kopali menihi samostana Klosterroda v vojvodini Limburški. Leta 1198 govori kronika mesta Lüttich o uporabi premoga v kovaški obrti; leta 1240 kurijo črnim premogom v mestu Newcastle na Angleškem; leta 1302 omeni neka kupna listina arhiva v Dortmundu sklade črnega premoga v oni pokrajini. Prvo poročilo o kopanju premoga v Saarski kotlini je iz leta 1429, najstarejše pravo za premogarstvo je izšlo v Lüttichu 15. aprila leta 1487. Če ne bi odkrili nobenih velikih premogovnih skladišč več, ki bi prišla za svetovno gospodarstvo v poštev, bi lahko izračunali čas, kako dol-

go mas bo premog še zalagal. Seveda bo pa odkrili še nova skladišča, saj smo pravzaprav komaj začeli. Zlasti Kitajska, Sibirija, Kanada in polarna otočja morajo imeti še ogromne zaklade, do danes nedotaknjene in tudi neznane. Inženjer Brock je sestavil tabelo, ki nam kaže sedaj znane zaklade premoga, in računamo, koliko časa bo ta premog še trajal, ob taki uporabi, kakršna je danes. Avstriji bodo v 114 letih že brez premoga, Ogrri v sto letih, Češkoslovaška s svojo 36 milijonsko letno tonsko produkcijo v 550, Nemčija z 263 milijonsko letno produkcijo v 1450 letih, Anglija bo še skozi 650 let nakopala na leto lahko 292 milijonov ton premoga, Francija je z letnimi 58 milijoni preskrbljena za 800 let, Zedinjene ameriške države pa spravijo lahko na leto 684 milijonov ton na dan in ga bodo vendar izčrpale šele čez 5300 let; Kanada se bo pa svojih 20 milijonov na leto lahko veselila še 60.000 let. Pač pa bodo te zaloge prej izčrpane, ker bodo po opustitvi premogovnikov drugje morale tudi druge dežele poseči po njih. Bati se pa ni treba seveda nikomur, tudi Avstriji in Ogrski ne. Saj imamo še komaj načeti »beli premog« — električno —, »modri premog« — veter —, plimo in osekò, petrolej, solnčno luč itd. Vsaka potreba rodi novo nadomestilo in človek bo zmeraj nanovo odkrival viro energije.

Državna borza dela v Mariboru. Od 26. aprila do 2. maja je bilo pri tej borzi dela 123 prostih mest prijavljenih, 219 oseb je iskalo službe, v 67 slučajih je borza posredovala uspešno in 16 oseb je odpotovalo; od 1. januarja do 2. marca pa je bilo 220 prostih mest prijavljenih, 3541 oseb je iskalo službe, v 1005 slučajih je borza posredovala uspešno in 191 oseb je odpotovalo. — Velika brezposelnost je pri moških in sicer največ pri ključavničarjih, usnarjih, čevljarjih, krojačih kakor tudi v kovinski in lesni stroki. Glavni vzrok brezposelnosti je pa ta, da kmečkimi fantom, ki se vrnejo od vojakov in ki so se navadili na mestno življenje, ne diši več poljedelstvo in kmečko življenje in služijo zato rajše po mestih, čeravno ceneje kakor mestni delavci. Tem zadnjim to seveda škoduje in si iščejo službe na deželi in če jo tudi dobijo za kmečko in poljedelsko delo, vendar niso zmožni v tej meri kakor kmečki fantje. Kmečki fantje tedaj na kmete, mestni pa v mesto in brezposelnost bo kmalu jenjala.

Ljubljanska borza.

6. maja 1925.

Blago: Deske 30, 40, 50, 60 mm, monte, fco meja, 4 vag. den. 580, bl. 580, zaklj. 580; hrastovi frizi od 4 do 9, od 25 do 60, I. in II. vrsta, fco meja den. 1380; jelovi hlodi od 25 cm prem., različne dolž., fco nakl. post. den. 250; cerovi hlodi od 25 cm, od 2 m dolž., fco nakl. postaja, 2 vag. den. 18, bl. 18, zaklj. 18; bukova drva, 1 meter dolž., suha, fco meja den. 25; pšenica Rosafé, rinf., par. Ljubljana bl. 470; pšenica avstralska, rinfusa, par. Ljubljana bl. 465; pšenica Hard Winter št. 2, rinfusa, par. Ljubljana bl. 490; otrobi pšenični, deb., fco vagon Ljubljana den. 215; otrobi pšenični, drob., fco vag. Ljubljana bl. 190; kuruza promptna, par. Ljubljana den. 215; oves makedonski, orig., par. Ljubljana den. 340; krompir rumeni, fco štajerska postaja bl. 115; krompir roza, fco štajerska post. bl. 135.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 61%, bl. 63; Loterijska 2% državna renta za vojno škodo den. 169%; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225; Merkantilna

banka, Kočevje den. 110, bl. 124; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 795, bl. 805; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 190, bl. 200; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 134; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 375; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 110, bl. 120; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 265, bl. 280.

Tržna poročila.

Mariborski tržni dan, dne 2. maja. Ta dan je bilo deževno vreme in zraven tega je pa bril tudi oster in mrzel veter ali kljub temu je bilo 34 slaninarjev na trgu, ki so prodajali po dosedajni ceni in sicer svinjsko meso po 25 do 35, slanino po 18 do 25 in drob po 20 Din za kg. Domači mesarji so vztrajali pri svojih dosedanjih cenah. — Perutnine je bilo komaj okoli 100 komadov in med temi ena raca, ki so jo prodali za 80 Din. Drugače pa so bile cene 15 do 20 Din komad, piščanci tudi po 30 do 50 Din par. — Domačih zajčkov ni bilo na trgu. Kozlički so se prodajali po 40 do 75 Din komad. — Krompir, sadje, zelenjava in

druga živila. Krompirja je pripeljal samo en kmet en voz na trg in ga je prodal po 10.50 Din mernik (7½ kg). Zemske pa, ki so ga prinesle, so ga prodale po 1.20 do 1.50 Din kg. Cena jabotkom je bila 3 do 8, posušenim slivam 16 do 18 Din kg. Zelenjavi so pa bile tiste cene kakor pretečeni teden, samo solate je bilo v veliki obilici in zato se je to pot prav po ceni prodajala in sicer kupček 0.25 do 1 Din ali pa tudi glavna po 0.50 do 1 Din komad. Jajca so se prodajale po 0.75 do 1.25 Din. Cene maslu so padle in sicer so ga neke ženske prodajale celo po 46 Din kg, čeravno je bila uradno predpisana cena 48 Din. Cena mleku je bila to pot 3.50 do 4 Din za liter. Druga živila so ostala pri ceni pretečenega tedna. — Lončena in lesna roba. Te je bilo tudi prav malo in sicer le nekoliko jerbasesv in košar. Cene so bile 0.50 do 50 Din za komar. — Sadik ni bilo že na dveh zadnjih tržnih dneh.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 29. aprila so kmetje pripeljali 4 vozove sena in 6 vozov slame na trg ter so prodajali seno po 75 do 85, slamo pa po 50 do 65 Din za 100 kg, v soboto 2. maja pa vsled deževnega vremena ni bilo niti enega voza na trgu.

Zagrebski tedenski sejem (6. maja) Dogon obilen. Nepitanih svinj je bilo precej, dočim pitanih in sremskih ni bilo. Pojavili so se zopet tudi bosanski volji. Cene goveji živini so padle za daljnjih 0.25 do 0.50 Din, a svinjam za 0.50 do 1 Din pri kg. Promet z živino in svinjami je bil precej velik. Trgovcev iz inozemstva ni bilo. Za kg žive teže notirajo: voli I. 11.50—12, II. 10—11, III. 8.50—8.75, biki 7—9, mlada živina 10 do 11, teleta 9—12, krave I. 10—10.45, II. 6.75—9, III. 3.50—5.50, svinje domače nepitane 12.50—13.50, praseci do 1 leta 12—13, nad 1 letom 12—13.50 Din. Konji: 4000—8000 Din par. Krma: detelja navadna 125—150, lucerna 100 do 125, seno II. 100—125, otava 125 Din za 100 kg.

Mariborsko sejsko poročilo. Na svinjski sejem dne 1. maja 1925 se je pripeljalo 340 svinj in 6 koz. 1 ovca. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 75—100 Din; 7—9 tednov 125—150 Din; 3—4 mesece 225 do 325 Din; 5—7 mesecev 425—525 Din; 8—10 mesecev 680—780 Din; 1 kg žive teže 13—14 Din; 1 kg mrtve teže 15 do 17.50 Din; ovca 150 Din. Prodalo se je 198 komadov.

Špago

dreto in vse vrste vrvarskih izdelkov ter v to stroko spadajoče blago dobite v skladišču "KONOPJUTA" Ljubljana Gosposvetska 2

! OGLASI !
v Trgovskem listu,
! IMAJO USPEH !

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!
Priporoča potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukance, toaletno blago.
Telefon 913

Opr. št. I. 7175/25 - 2.

Razglas.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo oddal potom javne ponudne obravnave slikarska, plesarska in parketarstva dela ter dobavo in montažo okenskih zagrinjal pri gradnji uradnega poslopja na Miklošičevi cesti.

Zapečaten na ovitku z napisom: »Ponudba za izvršitev del in dobav v uradnem poslopiju Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani« opremljena ponudbe je vložiti najpozneje

do 12. maja 1925 ob 12. uri

pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, Turjaški trg št. 4/1. v Ljubljani.

Ponudbe, ki bi došle pozneje, ne bodo v nobenem slučaju vpoštovane. Okrožni urad si pridržuje pravico, da odda dela brez ozira na višino ponudne svote, posebej pa še, da eventualno porazdeli posamezne partije del po svojem sprevidu na razne ponudnike.

Za ponudbo, oddajo in izvršitev razpisanih del merodajni predpisi, pogoji, načrti in proračuni so reflektantom na vpogled pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev med uradnimi urami, oziroma si jih morejo tam nabaviti za napravno ceno.

V Ljubljani, dne 1. maja 1925.

ESENCI

za rum, konjak, likerje in zganje
Ekstrakti in arome za nealkoholne pijače vsch vrst
Koncentrirani sadni eteri za aromaliziranje kanditov in sladčič
PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)
= Limonov sok = priporoča:
Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul13
!! Zahtevajte cenike !!

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3
Krovec, stavbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodo-vodov
Naprava strelovodov. Kopališke in klosetne naprave.
Irdelovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škalle) za konzerve

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode
Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Najboljša
Puch-kolesa
po ugodni ceni samo pri
IGN. VOK
Ljubljana-Novomesto

Najboljši šivalni stroj je edino le

Josip Petelinc-a

znanka
Gritzner in Adler za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Peuk v vezanju brezplačno. Vredna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 913 Na malo

